

KANSALLISARKISTO

KORONAPANDEMIA-AJAN TIETOJEN ARKISTOINTI JULKISESSA HALLINNOSSA

Verkkokyselyn raportti

(KA/2429/07.01.01.00/2021)

Kansallisarkisto

15.2.2022

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
2	KORONAPANDEMIA-AJAN TIETOJEN ARKISTOINNIN LAAJENTAMISEN ARVIOINTITEHTÄVÄ.....	2
3	VERKKOKYSELY, KYSELYN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	3
3.1	Kyselyn tulokset	3
3.2	Johtopäätökset.....	5
4	JATKOTOIMENPITEET	9
5	LIITTEET	13

1 JOHDANTO

Koronapandemiasta (COVID-19) ensimmäiset havainnot tehtiin Kiinassa vuoden 2019 lopussa. Vuoden 2020 alkupuolella se laajeni globaaliksi pandemiaksi, jonka vaikutukset alkoivat näkyä monissa maissa. Sikainfluenssan johdosta tehdyt varautumistoimenpiteet eivät enää riittäneet, vaan pandemian leviämisen torjuntakeinot ja sairaanhoito joutuvat uuden tilanteen eteen. Rokotteita alettiin pikavauhtia kehittää ja rajoituksia suositella ja määrätä. Pandemia lisäsi sairaanhoidon tarvetta ja jonkin verran kuolleisuutta. Asiantuntija-arvioiden mukaan pandemiatilanne voi helpottua kesään 2022 mennessä.

Koronapandemia vaikutti suuresti koko suomalaiseen yhteiskuntaan ja sen kehitykseen, vaikkakin taloudelliset vaikutukset olivat oletettuja pienemmät. Kaikki vaikutukset eivät todennäköisesti ole vielä näkyvissä.

Pandemia-aikana kertyneet tietoaineistot ja asiakirjat ovat yhteiskunnallisesti niin merkittäviä, että ne tulisi ottaa kattavasti talteen, jotta meillä on tulevaisuudessa kokonaiskuva kriisin kohtaamisesta ja sen vaikutuksista yhteiskuntaan. Pandemia-ajan tietojen kattava talteenotto on tärkeää myös julkishallinnon toimijoille itselleen. Pandemian torjunnan ja hoidon kannalta keskeisempien viranomaistoimijoiden pandemiatietojen arkistointi on tarpeen tehdä riittävän laaja-alaisesti.

Kansallisarkisto on määrännyt antamallaan seulontapäätöksillä arkistolliselta arvoltaan merkittävät julkisen hallinnon tietoaineistot ja asiakirjat arkistoitavaksi. Näihin sisältyy melko kattavasti myös koronapandemian kannalta keskeisten tehtävien tietoja.

Kansallisarkisto katsoi vuoden 2020 aikana tarpeelliseksi arvioida, sisältyykö normaalioloissa määräajan säilytettäviin tietoaineistoihin ja asiakirjoihin koronapandemian tutkimuksen ja muun käytön kannalta arvokkaita tietosisältöjä. Tavoitteena oli myös kartoittaa tehtävät ja tietoaineistot, joihin kertyy tietoja pandemiasta ja pandemia-ajasta, mutta joille ei ole aiemmin tehty arvonmääritystä. Aluksi tarkoitus oli vain ohjeistaa julkishallinnon viranomaisia arkistoinnin osalta, mutta Kansallisarkiston lakisääteinen velvoite määrätä pysyvästi säilytettävistä asiakirjoista edellytti kuitenkin tarkkarajaisempaa toimintatapaa eli seulontapäätösmenettelyä.

Tehtävän suorittaminen aloitettiin verkkokyselyllä, jossa tiedusteltiin julkishallinnon toimijoiden tarvetta arkistoinnin laajentamiseen pandemia-ajalta ja pandemiaa koskevien tietojen osalta. Kyselyyn vastaamisen tueksi laadittiin ohje *Koronapandemia-ajan tietojen arkistointi julkisessa hallinnossa* (31.3.2021, KA/2429/07.01.01.00/2021), jossa määriteltiin pandemia-aikana kertyneiden asiakirjatietojen arvonmäärityksen kriteerit, joita viranomaiset voivat arvioinneissaan noudattaa. Tavoitteena oli rajata arvonmääritys- ja seulontaprosessista pois ne julkishallinnon toimijat, joilla ei oman arvion mukaan ole tarvetta laajentaa arkistointia eikä niille ole tullut uusia tehtäviä pandemiasta johtuen. Niiden toimijoiden osalta, jotka ilmoittivat tarpeen arkistoinnin laajentamisella ja/tai niille oli tullut uusia tehtäviä pandemiasta johtuen, käynnistetään seulontapäätösprosessi, jonka lopputuloksena Kansallisarkisto antaa näille toimijoille seulontapäätökset.

2 KORONAPANDEMIA-AJAN TIETOJEN ARKISTOINNIN LAAJENTAMISEN ARVIOINTITEHTÄVÄ

Kansallisarkisto lähetti 31.3.2021 julkishallinnon toimijoille ohjeen, jolla käynnistettiin koronapandemia-ajan tietojen arkistoinnin laajentamisen arviointitehtävä julkishallinnossa. Arviointia tehtiin 30.9.2021 saakka. Tehtävästä kerrottiin myös Kansallisarkiston verkkosivuilla julkaistussa tiedotteessa 30.3.2021.

Ohjeessa julkishallinnon toimijoille neuvottiin, kuinka arkistoinnin laajentamisen arviointi tehdään ja mitä Kansallisarkiston ohjeita arvioinnissa käytetään, määriteltiin arvioinnin työvaiheet ja esitettiin koko arviointitehtävän vaiheet ja aikataulu. Kansallisarkisto laati ohjeeseen arvonmääritys- ja seulontapolitiikan arvonmäärityskriteereitä täydentämään joukon koronapandemia-ajan ilmiöihin sovellettavia kriteereitä.

Kansallisarkisto on viestinyt tehtävän sisällöstä ja aikataulusta verkkosivuillaan¹, tiedotteilla ja sosiaalisen median kanavissa. Kansallisarkisto vastasi myös arviointitehtävään liittyviin kysymyksiin.

¹ Verkkosivut osoitteessa <https://arkisto.fi/fi/viranomaisille/ajankohtaista-viranomaisille/koronapandemia-ajan-tietojen-arkistointi-julkisessa-hallinnossa>.

3 VERKKOKYSELY, KYSELYN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tehtävän toisessa vaiheessa Kansallisarkisto toteutti 1.10.-31.12.2021 verkkokyselyn, jossa toimijat ilmoittivat arviointinsa tulokset Kansallisarkistolle. Kysely saateviesteineen lähetettiin Kansallisarkiston neuvonta- ja ohjauspalvelun sähköpostista toimijoille, joille arviointitehtävä oli annettu tehtäväksi 1.4.2021. Kyselyn vastaanottajaluettelo (kaikki toimijat) on raportin liitteenä 1 ja kyselyyn vastanneiden toimijoiden luettelo on liitteenä 2.

Verkkokysely toteutettiin Lyyti-järjestelmällä. Kyselyssä käytettiin suljettuja ja avoimia kysymyksiä, joilla selvitettiin, onko toimijoilla tarvetta arkistoinnin laajentamiseen ja pyydettiin perustelemaan vastaukset myös vapaamuotoisilla vastauksilla. Kyselyn lomake on raportin liitteenä 3.

Lisäksi toimijoiden käyttöön tarjottiin liitelomaketta (liite 4), jonka avulla oli mahdollista ilmoittaa kysymyksiä 8, 11 ja 13 vastauksina tietoja tehtävistä ja niiden tuloksena muodostuvista tietoaisteista sekä tietojärjestelmistä, joilla tehtäviä hoidetaan.

3.1 Kyselyn tulokset

Kyselyn tulokset on esitetty taulukoissa 1–5, kohdassa *Sosiaalisen median käyttö* ja perusteluvastausten osalta suoraan luvussa *3.2 Johtopäätökset*.

Taulukkoon 1 on merkitty organisaatiotyypeittäin kappalemäärinä ja prosenttiosuuksina, kuinka monelle toimijalle kysely lähetettiin sekä kuinka moni toimija vastasi tai jätti vastaamatta kyselyyn.

Taulukoihin 2–5 on merkitty organisaatiotyypeittäin *kyllä* ja *ei* vastauksien kappalemäärät ja prosenttiosuudet verkkokyselyn kysymyksiin 8, 11 ja 13.

Taulukko 1: kyselyn vastausmäärät ja -prosenttiosuudet organisaatiotyypeittäin.

	Julkisoikeudelliset laitokset (kpl)	%	Kunnat (kpl)	%	Kunta- yhtymät (kpl)	%	Valtionhallinto (kpl)	%	Yhteensä	%
Kysely lähetettiin	21		294		151		98		564	
Kyselyyn vastasi	18	86 %	56	19 %	34	23 %	35	36 %	143	25 %
Kyselyyn jätti vastaamatta	3	14 %	238	81 %	117	77 %	63	64 %	421	75 %

Taulukko 2: julkisoikeudellisten laitosten vastausten määrät ja prosenttiosuudet kysymyksiin.

Julkisoikeudelliset laitokset		
6. Onko koronapandemian ajalta syytä säilyttää organisaatiossanne enemmän tietoaisteita pysyvästi kuin seuloapäättös edellyttää/seuloapäättökset edellyttävät?		
Vastaus	Määrä (kpl)	% osuus
Kyllä	7	39 %
Ei	11	61 %
10. Onko toimijalle tullut kokonaan uusia tehtäviä ja/tai onko se ottanut käyttöön uusia tietojärjestelmiä pandemiasta ja pandemia-ajasta johtuen?		

Vastaus	Määrä (kpl)	% osuus
Kyllä	4	22 %
Ei	14	78 %

12. Puuttuuko toimijalta joko kokonaan tai osin seulontapäätös niistä tehtävistä, joista kertyy tietoja pandemiasta ja pandemia-ajasta?

Vastaus	Määrä (kpl)	% osuus
Kyllä	5	28 %
Ei	13	72 %

Taulukko 3: kuntien vastausten määrät ja prosenttiosuudet kysymyksiin .

Kunnat		
6. Onko koronapandemian ajalta syytä säilyttää organisaatiossanne enemmän tietoaaineistoja pysyvästi kuin seulontapäätös edellyttää/seulontapäätökset edellyttävät?		
Vastaus	Määrä (kpl)	% osuus
Kyllä	24	43 %
Ei	32	57 %
10. Onko toimijalle tullut kokonaan uusia tehtäviä ja/tai onko se ottanut käyttöön uusia tietojärjestelmiä pandemiasta ja pandemia-ajasta johtuen?		
Vastaus	Määrä (kpl)	% osuus
Kyllä	13	23 %
Ei	43	77 %
12. Puuttuuko toimijalta joko kokonaan tai osin seulontapäätös niistä tehtävistä, joista kertyy tietoja pandemiasta ja pandemia-ajasta?		
Vastaus	Määrä (kpl)	% osuus
Kyllä	14	25 %
Ei	42	75 %

Taulukko 4: kuntayhtymien vastausten määrät ja prosenttiosuudet kysymyksiin .

Kuntayhtymät		
6. Onko koronapandemian ajalta syytä säilyttää organisaatiossanne enemmän tietoaaineistoja pysyvästi kuin seulontapäätös edellyttää/seulontapäätökset edellyttävät?		
Vastaus	Määrä (kpl)	% osuus
Kyllä	9	26 %
Ei	25	74 %
10. Onko toimijalle tullut kokonaan uusia tehtäviä ja/tai onko se ottanut käyttöön uusia tietojärjestelmiä pandemiasta ja pandemia-ajasta johtuen?		
Vastaus	Määrä (kpl)	% osuus
Kyllä	5	15 %
Ei	29	85 %
12. Puuttuuko toimijalta joko kokonaan tai osin seulontapäätös niistä tehtävistä, joista kertyy tietoja pandemiasta ja pandemia-ajasta?		

Vastaus	Määrä (kpl)	% osuus
Kyllä	5	15 %
Ei	29	85 %

Taulukko 5: valtion virastojen ja laitosten vastausten määrät ja prosenttiosuudet kysymyksiin .

Valtion virastot ja laitokset		
6. Onko koronapandemian ajalta syytä säilyttää organisaatiossanne enemmän tietoaineistoja pysyvästi kuin seulontapäätös edellyttää/seulontapäätökset edellyttävät?		
Vastaus	Määrä (kpl)	% osuus
Kyllä	18	51 %
Ei	17	49 %
10. Onko toimijalle tullut kokonaan uusia tehtäviä ja/tai onko se ottanut käyttöön uusia tietojärjestelmiä pandemiasta ja pandemia-ajasta johtuen?		
Vastaus	Määrä (kpl)	% osuus
Kyllä	10	29 %
Ei	25	71 %
12. Puuttuuko toimijalta joko kokonaan tai osin seulontapäätös niistä tehtävistä, joista kertyy tietoja pandemiasta ja pandemia-ajasta?		
Vastaus	Määrä (kpl)	% osuus
Kyllä	17	49 %
Ei	18	51 %

Sosiaalisen median käyttö

Lisäksi toimijoilta kysyttiin kuinka ne ovat käyttäneet sosiaalisista mediaa koronapandemian viestinnässä ja hoidossa sekä miten näitä tietoja on mahdollisesti arkistoitu. Kysymyksen tarkoituksena oli myös saada yleisellä tasolla tietoja sosiaalisen median käytöstä tiedonhallinnassa ja näiden tietojen arkistointikäytännöistä.

Kansalliskirjasto kerää säännönmukaisesti talteen suomalaisten verkkosivujen sisältöjä osana sen lakisääteisten tehtävien hoitamista. Kansalliskirjastosta saadun tiedon mukaan, pandemia-aiheinen erityisharavointi on myös tehty. Tältä osin julkishallinnon toimijoiden verkkosivujen sisältöä otetaan talteen tutkimusta ja muita käyttötarkoituksia varten.

Toimijoiden verkkosivujen ohella viestintään käytettiin yleensä Twitteriä ja Facebookia, mutta myös Instagram, Youtube ja LinkedIn oli joillainkin käytössä sekä joitakin muita medioita. Perustoimintatapa oli, että verkkosivuilla julkaistujen tiedotteiden ja ohjeiden sisältöjä jaettiin eteenpäin tiivistettyinä ja/tai linkkeinä sosiaalisen median kautta. Yleensä verkkosivujen tiedotteet ja ohjeet otetaan talteen asianhallintaan tai ne muulla tavalla arkistoidaan ja pääosin sosiaalisessa mediassa jaetut sisällöt jäävät yksinomaan sinne.

3.2 Johtopäätökset

Kyselyn kokonaisvastausprosentti jäi lopulta alhaiseksi. Tämä indikoi sitä, että laaja-alaiselle arkistoinnin laajentamiselle ei ole tarvetta eikä suurimmalle osalle julkishallinnon toimijoista ole

tullut uusia tehtäviä pandemiasta johtuen. Keskeiset pandemiatoimijat kuitenkin vastasivat kyselyyn ja ilmoittivat tarpeen arkistoinnin laajentamiselle ja osalle pandemia oli tuonut uusia tehtäviä, joiden tietoja ei ole arvonmääritetty.

Julkisoikeudellisista laitoksista suurin osa ilmoitti, että niillä ei ole arkistoinnin laajentamistarvetta eikä niille ole tullut uusia tehtäviä pandemiasta johtuen. Kaikki yliopistot Lapin ja Turun yliopistoa lukuun ottamatta kuitenkin vastasivat *kyllä*, mutta ammattikorkeakouluista vain neljä päätyi samaan.

Erityisesti väestömäärältään pienemmät kuntatoimijat jättivät vastaamatta kyselyyn. Niin ikään kyselyyn vastanneista kuntatoimijoista merkittävä osa (kunnat 57 %, kuntayhtymät 74 %) katsoi, että arkistoinnin laajentamiselle ei ole tarvetta. Kyselyyn vastanneista kunnista 24 ilmoitti, että niillä on tarve arkistoinnin laajentamiseen ja osalle (13 kpl) oli tullut myös uusia tehtäviä pandemiasta johtuen. Näiden kuntien osalta käynnistetään seulontaprosessi heidän ilmoittamassa aikataulussa.

Kuntien avoimissa vastauksissa tuotiin esille Suomen Kuntaliiton rooli tehdä esitys kuntien puolesta ja Kansallisarkistolta puolestaan edellytettiin, että se antaisi kaikki kuntia koskevan seulontapäätöksen, jonka perusteella kunnat arkistoisivat pandemia-ajan tietoaineistot. Kuntaliitto on kuitenkin jo vuoden 2021 keväällä ilmoittanut, ettei se enää tee mitään seulontaesityksiä kuntien puolesta. Kansallisarkisto ei tule antamaan kaikkia kuntia koskevaa pandemia-ajan seulontapäätöstä niiden joidenkin kuntien seulontaesitysten pohjalta, jotka tulevat seulontapäätösvalmisteluun. Seulontapäätökset annetaan kuntakohtaisesti. Koska kunnilla ei ole arkistolain suomaa/velvoittamaa asiakirjojen siirtomahdollisuutta Kansallisarkistoon, kunnat voit oman harkinnan mukaan säilyttää arkistossaan myös seulontapäätöksissä määräajan säilytettäväksi määrättyjä tietoaineistoja pandemia-ajalta.

Kuntayhtymistä vain yhdeksän (9) ilmoitti, että niillä on tarve arkistoinnin laajentamiseen ja viidelle (5) oli tullut uusia tehtäviä, joiden tietoaineistoilta puuttuu arvonmääritys. Tämä *kyllä*-vastausten ryhmä koostui sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymistä, mutta mukana oli jokunen koulutuskuntayhtymä. Maakuntien liitoista kaikki vastanneet ilmoittivat, ettei niillä ole tarvetta arkistoinnin laajentamiseen eikä niille ole tullut uusia tehtäviä pandemiasta johtuen.

Kyselyyn vastanneista valtion virastoista ja laitoksista noin puolet (18) ilmoitti, että niillä on tarve arkistoinnin laajentamiseen ja niiltä puuttuu seulontapäätös, joko kokonaan tai osittain, niistä tehtävistä, joista kertyy tietoja pandemiasta ja pandemia-ajasta. Reilut kolmannes ilmoitti, että niille oli tullut pandemian takia uusia tehtäviä ja/tai olivat ottaneet käyttöön uusia tietojärjestelmiä. *Kyllä*-vastaajiin kuuluivat seuraavat viranomaiset:

- Aluehallintovirastot
- Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
- Niuvanniemen sairaala
- Opetushallitus
- Puolustusvoimat
- Rajavartiolaitos
- Rikosseuraamuslaitos
- Ruokavirasto
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira

- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos THL
- Tilastokeskus
- Tulli
- Tuomioistuinvirasto ml. tuomioistuimet
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
- Valtiokonttori
- Valtioneuvoston kanslia ml. ministeriöt
- Väylävirasto

Ei-vastaajiin kuuluivat mm. seuraavat viranomaiset:

- Hätäkeskuslaitos
- Ely-keskukset
- Tasavallan presidentin kanslia (TPK, TP)
- Työterveyslaitos

Ei-vastaajat perustelivat vastaustaan sillä, että niiden pysyvästi säilytettäviin asiakirjoihin ja tietoaineistoihin sisältyvät jo tiedot pandemiasta tai että toimijan asiakirjat arkistoidaan seulontapäätöksen mukaan kattavasti (TPK, TP)

Yhteenveto

Koronapandemian vastaisten toimien johtamisesta, suunnittelusta ja toimeenpanosta vastaavat valtionhallinnon virastot ja laitokset sekä väestömäärältään suurimmat kunnat ja kaupungit vastasivat kyselyyn. Myös suurin osa yliopistoista ja osa terveyden- ja sosiaalihuollon kuntayhtymistä vastasi kyselyyn.

Kansallisarkisto tulkitsee vastanneiden ja vastaamatta jättäneiden toimijoiden arvioineen, että voimassa olevat seulontapäätökset ja niissä arkistoitavaksi määrätyt tietoaineistot ja asiakirjat dokumentoivat riittävällä tavalla ao. toimijoiden koronapandemiaan liittyviä viranomaistehtäviä. Vastanneiden osalta tämä tuotiin esille perusteluissa, miksi tietoaineistojen arkistoinnin laajentamiselle pandemia-ajalta ei ole tarvetta. Monet vastaajat myös ilmoittivat, ettei toimijalle ole tullut kokonaan uusia tehtäviä ja/tai se ei ole ottanut käyttöön uusia tietojärjestelmiä pandemiasta ja pandemia-ajasta johtuen.

Kansallisarkisto arvioi verkkokyselyn vastausten ja alhaisen vastausprosentin perusteella, ettei ole tarvetta antaa kaikkia valtionhallinnon virastoja ja laitoksia tai kuntia tai kuntayhtymiä koskevia yleisiä seulontapäätöksiä.

Voidaan kuitenkin todeta, että kyselyn perustella koronapandemian ja sen tietojen dokumentointi on tarpeen tehdä, jotta näistä poikkeusoloista jäisi talteen riittävän kattava kuva tutkimuksen ja muun käytön tarpeisiin. Keskeisten pandemiatoimijoiden tietojen lisäksi riittää muiden kyselyyn *kyllä*-vastanneiden määrittelemien tietojen arkistointi.

Ainoastaan verkkokyselyssä arkistoinnin laajentamiseen päätyneiden toimijoiden tulee tehdä seulontaesitykset Kansallisarkistolle. Arkistoinnin laajentamiseen päätyneiden toimijoiden arkistoitavaksi esittämät tietoaineistot ja asiakirjat täydentävät ja monipuolistavat sitä tietoaineistojen kokonaisuutta, joka arkistoidaan voimassa olevien seulontapäätösten nojalla. Jatkotoimet laajentamiseen päätyneille toimijoille ohjeistetaan luvussa 4.

Kansallisarkiston on selvítettävä, miten arvonmääritys- ja seulontapolitiikassa voitaisiin nykyistä paremmin ennakkoon ohjeistaa poikkeusolojen tietojen arkistointi. Joidenkin toimijoiden käytännön ratkaisut pandemiatietojen talteen otosta antavat hyvän lähtökohdan eri ratkaisujen pohdinnalle.

Yleisimmät tehtävät ja asiakirjat, joita *kyllä*-vastaajat ilmoittivat arkistoitaviksi

Kyselyssä pyydettiin määrittelemään ja ilmoittamaan (1) tehtävät ja niiden määräajan säilytettävät tietoaineistot, jotka olisi säilytettävä pysyvästi pandemia-ajalta, (2) pandemiasta ja pandemia-ajasta johtuvat uudet tehtävät, tietoaineistot ja/tai käyttöön otetut uudet tietojärjestelmät ja (3) tehtävät ja tietoaineistot, joilta puuttuu kokonaan tai osin seulontapäätös (tietoaineistojen arkistollista arvoa ei ole määritetty). Kysymykset ehkä ymmärrettiin hieman väärin, sillä osassa vastauksissa (Excel-liitteet) nämä menivät osin sekaisin. Nämä vastaukset tarkentuvat siinä vaiheessa, kun seulontaesityksiä pyydetään, laaditaan ja saadaan valmisteluun. Seulontapäätösten valmisteluvaiheessa on näitä tehtäviä ja niiden asiakirjoja kuitenkin verrattava ko. toimijalle annettuihin seulontapäätöksiin. Jotkut vastaukset olivat niin hyvin valmisteltuja, että niiden pohjalta pystyy melko vaivattomasti seulontaesityksen laatimaan.

Koronatoimien johtaminen, viestintä ja ohjeistus olivat tehtäviä, jotka toistuivat useammassa arkistoinnin laajentamiseen päätyneissä vastauksissa. Tilapäisten koronaryhmien muistiot, tilannearviot, moninainen viestintä koronasta ja monikohteiset ja -sisältöiset sisäiset ja ulkoiset koronaohjeet ja suositukset sekä kuntatoimijoiden viranhaltijapäätökset (mm. etätyö, hankinnat), riskien hallinnan asiakirjat ja valmiussuunnitelmat olivat asiakirjoja ja tietoja, joita monet toimijat esittivät arkistoitaviksi. Myös valokuvien ja erilaisten mediatallenteiden talteen ottoa suosittiin, kuten myös kansalaisten yhteydenottoja (mm. kansalaiskirjeet).

Yksittäisten toimijoiden eri tehtävistä arkistoitaviksi esitettiin mm. tutkimuksia, kyselyjä, tutkimusaineistoja ja raportteja, korona-avustuksia, koronajäljitykseen liittyviä tietoja, lääkkeiden haittavaikutusilmoituksia, lääkevalmisteiden saatavuustietoja, kanteluja, henkilöstötietoja, määräyksiä, käskyjä, koulutusaineistoja, lupia, päätöksiä, virka-apua ja turvallisuussuunnitelmia. Nämä liittyivät näiden toimijoiden sekä varsinaisiin tehtäviin että koronasta johtuviin uusiin tehtäviin.

Jotkin toimijat olivat ratkaisseet pandemiatietojen talteen otton siten, että tehtäväluokitukseen oli luotu yksi tai useampi uusi tehtäväryhmä, johon korona-asiat otettiin talteen. Yksi toimija oli käyttänyt asiasanoitusta pandemiatietojen merkitsemiseksi. Pääosin oli kuitenkin tietojen talteen otossa käytetty voimassa olevaa tehtäväluokitusta, jonka eri tehtäviin pandemiaan liittyvät asiakirjat ja tiedot oli otettu talteen. Joitakin uusia tietojärjestelmiä oli otettu käyttöön pandemiatietojen käsittelyä varten.

4 JATKOTOIMENPITEET

Arkistoinnin laajentamiseen päätyneet toimijat (58) tekevät vuoden 2022 aikana seulontaesitykset Kansallisarkistolle. Kansallisarkiston ehdotus seulontaesitysten aikatauluiksi on merkitty oheiseen taulukkoon 6. Aikataulut perustuvat pääsääntöisesti toimijoiden verkkokyselyvastauksiin esittämiin ajankohtiin. Kansallisarkisto on jossain tapauksissa muuttanut toimijan esittämää aikataulua myöhempään ajankohtaan.

Edellä mainituista toimijoista 15 esitti arkistoinnin laajentamista, mutta toimijat eivät tästä huolimatta esittäneet arviota seulontaesityksiensä aikatauluiksi, vaikka tätä erikseen pyydettiin kysymyksessä 15. Kansallisarkisto ehdottaa, että nämä toimijat tekevät seulontaesityksensä **joulukuun 2022 loppuun** mennessä.

Aikataulut eivät velvoita toimijoita, mutta Kansallisarkisto toivoo, että seulontaesitykset tehtäisiin ennakkotietoina annettujen aikataulujen mukaisesti. Tarvittaessa toimijat voivat tarkentaa seulontaesityksen aikataulua ilmoittamalla siitä Kansallisarkistolle. Kansallisarkisto valmistelee ja antaa päätökset seulontaesitysten perusteella.

Seulontaesityksen tekeminen on ohjeistettu Kansallisarkiston verkkosivuilla kohdassa *Arvonmääritys ja seulonta*². Kansallisarkisto suosittelee, että toimijat lisäisivät seulontaesitysten liitteeksi verkkokyselyvastauksiin liitetyt kuvauspohjat tehtävistä, tietoaineistoista ja tietojärjestelmistä. Tarvittaessa toimijat voivat edelleen tarkentaa kuvauspohjien tietoja ennen seulontaesityksien tekemistä. Arvonmäärityksessä käytetään arvonmääritys- ja seulontapolitiikan kriteerin lisäksi ohjeessa *Koronapandemia-ajan tietojen arkistointi julkisessa hallinnossa*, mainittuja arvonmäärityksen kriteerejä, jotka on laadittu nimenomaan koronapandemia-ajan ilmiöihin sovellettaviksi.

Kansallisarkisto tulee pääsääntöisesti määräämään koronapandemian aikaiset asiakirjat arkistoitavaksi yksinomaan sähköisessä muodossa. Kansallisarkisto on määrännyt³ 1.1.2022 alkaen muodostuvat asiakirjat arkistoitavaksi yksinomaan sähköisessä muodossa. Julkishallinto käynnisti varautumistoimet ja koronaviruksen vastaisten tehtävien toimeenpanon jo alkuvuodesta 2020, joten tuolloin muodostuneet asiakirjat ja tiedot eivät ole em. määräyksen soveltamisalan piirissä. Nykyisin analogiset asiakirjat ovat kuitenkin pitkälti erilaisia paperitulosteita, joilla ei ole lähtökohtaisesti kulttuurihistoriallista arvoa. Tämän vuoksi seulontaesityksissä ei ole tarvetta systemaattisesti arvioida kaikkien mahdollisesti analogisina kertyneiden asiakirjojen kulttuurihistoriallista arvoa.

Toimija tunnistaa ja tarvittaessa esittää Kansallisarkiston päätettäväksi asiakirjat, joiden analogisella säilytysmuodolla on kulttuurihistoriallista arvoa ja jotka tulee arkistoida sähköisen muodon lisäksi myös analogisessa muodossa. Toimija muodostaa näkemyksensä arvioimalla asiakirjoja Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapolitiikan erillisliitteessä *Kansallisarkiston arvottamisen kategoriat ja kriteerit analogisten asiakirjojen säilytysmuodosta päättämiseksi* (KA/12247/07.01.01.03.00/2019) esitettyjen kriteerien avulla.

² Verkkosivujen osoite <https://arkisto.fi/fi/viranomaisille/arvonmaaritys-ja-seulonta>

³ Määräys asiakirjojen arkistoitavasta muodosta 22.12.2021 (KA/15906/07.01.01.00/2021).

Taulukko 6: Kansallisarkiston ehdotus seulontaesitysten aikatauluksi.

Organisaatiotyyppi	Seulontaesityksen aikataulu (kuukauden loppuun mennessä)	Toimijakohtaiset lisätiedot (tarvittaessa)
Julkisoikeudelliset laitokset		
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy	5/2022	
Lab-ammattikorkeakoulu Oy/ Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	6/2022	Seulontaesitys sisältää Lab-ammattikorkeakoulu Oy:n ja Lappeenrannan-Lahden teknillisen yliopiston
Helsingin yliopisto	12/2022	
Jyväskylän yliopisto	12/2022	
Åbo Akademi	12/2022	
Itä-Suomen yliopisto	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Tampereen yliopisto	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Kunnat		
Kalajoen kaupunki	3/2022	
Lahden kaupunki	3/2022	
Kempeleen kunta	3/2022	
Marttilan kunta	3/2022	
Kotkan kaupunki	4/2022	
Maskun kunta	4/2022	
Oulun kaupunki	4/2022	
Porin kaupunki	6/2022	
Vantaan kaupunki	6/2022	
Tampereen kaupunki	7/2022	
Ruokolahden kunta	8/2022	
Salon kaupunki	8/2022	
Lappeenrannan kaupunki	9/2022	
Mikkelin kaupunki	9/2022	

Rovaniemen kaupunki	10/2022	
Helsingin kaupunki	12/2022	
Jyväskylän kaupunki	12/2022	
Ulvilan kaupunki	12/2022	
Espoon kaupunki	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Hämeenkyrön kunta	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Keminmaan kunta	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Lempäälän kunta	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Lieksan kaupunki	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Lohjan kaupunki	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Kuntayhtymät		
Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	3/2022	
Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	3/2022	
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	5/2022	
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia	11/2022	
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen ky	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.
Valtion virastot ja laitokset		
Valtiokonttori	3/2022	

Rajavartiolaitos	4/2022	
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto	4/2022	
Tuomioistuinvirasto ja koko tuomioistuinlaitos	5/2022	Tuomioistuinvirasto tekee koko tuomioistuinlaitosta koskevan seulontaesityksen.
Väylävirasto	6/2022	
Museovirasto	7/2022	
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea	9/2022	
Valtioneuvoston kanslia	9/2022	VNK tekee kaikkia ministeriöitä koskevan seulontaesityksen
Aluehallintavirastot	12/2022	Etelä-Suomen aluehallintovirasto tekee kaikkia aluehallintovirastoja koskevan esityksen.
Niuvanniemen sairaala	12/2022	
Opetushallitus	12/2022	
Puolustusvoimat	12/2022	
Rikosseuraamuslaitos	12/2022	
Ruokavirasto	12/2022	
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto	12/2022	
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)	12/2022	
Tilastokeskus	12/2022	
Tulli	12/2022	Ei esittänyt arviota esityksen aikatauluksi.

5 LIITTEET

- LIITE 1: kaikki kyselyn vastaanottajat organisaatiotyypeittäin
- LIITE 2: kyselyyn vastanneet toimijat organisaatiotyypeittäin
- LIITE 3: kyselylomake
- LIITE 4: kyselyn liitelomake